

[Diderichsen.]

ber, der gør, at den er som skabt til folkeafstemning. For det første kan det spørgsmål, der skal stilles, formuleres ganske enkelt, for det andet er det jo altid af udleveringstilhængerne blevet så stærkt fremhævet, at håndskriftudleveringen er udtryk for en gave fra det danske folk til det islandske. Er det da ikke den naturlige konsekvens netop af dette folkegavesynspunkt at forelægge sagen for folket på den mest direkte måde, vor forfatning giver hjemmel for? Ingen kan i dag forudsige, hvad resultatet ville blive af en sådan folkeafstemning, og disse sidste bemærkninger skal da også kun være fremsat til overvejelse, ikke som en endelig stillingtagen.

Per Møller: En afklaring og en afgørelse i denne sag er jo nu lige ved at være i sigte, og jeg er ganske overbevist om, at meget, meget vide kredse herhjemme vil drage et stort lettelsens suk den dag, da der kan sættes punktum for denne sag. Dels er debatten om spørgsmålet jo i nogen grad kørt i ring, så vi atter og atter er stødt på de samme og de samme synspunkter, dels må man vel også have lov til at sige, at der er visse sider af debatten, der ikke har været i stand til at aftvinge nogen større respekt. Det er rimeligt, at man i en sag som denne møder en blanding af både refleksioner og følelser, men vi har også i debatten mødt en del tilfælde, hvor følelser i overvejende grad, ja, næsten helt alenestående har bestemt synspunkterne. Her har vi dels haft den standpunkttagen, der er bygget på en omhyggelig og tilbundsgående undersøgelse af problemerne, dels en standpunkttagen, som har båret præg af at være overfladisk og stemningsbetonet, og der har endelig også været visse kredse, hvor man nærmest har villet gøre det til et slags akademisk statussymbol, at man har udtalt sig offentligt imod en udlevering af disse håndskrifter.

Der er imidlertid noget, der er vigtigere end denne side af sagen, og det er, at en yderligere forhaling af en afgørelse ikke vil kunne undgå at skabe en stadig og forstærket forgiftning af det dansk-islandske forhold; det må her være et vigtigt synspunkt, at det begynder at blive pinligt, det begynder at blive en mærkbar belastning af det dansk-islandske forhold, hvis Danmark fort-

sat viser en svigtende evne til at indfri det løfte, som en række skiftende regeringer har givet, hvis Danmark ikke virkeliggør det løfte, som et stort flertal i folketinget gik ind for, da tinget vedtog at give denne gave til det islandske folk.

I debatten har man også i dag mødt en række juridiske synspunkter. Det forekommer mig, at det, der vejer tungest her, er det synspunkt, som ombudsmanden, professor Hurwitz, fremkom med for et par år siden, da han sagde, at dette slet ikke er et juridisk spørgsmål, men et politisk spørgsmål. Det er en sag, der drejer sig om historisk retfærdighed. At der så er jurister, højlerede jurister, der står med helt modstridende synspunkter, er ikke noget nyt; det er jo næsten altid sådan i juraens verden, at man finder advokater med helt modstående synspunkter; men jeg vil som sagt skubbe dem en smule i baggrunden til fordel for den tanke, som ombudsmanden, professor Hurwitz, stærkt understregede dengang.

Når vi ud over ønsket om at øve historisk retfærdighed ser på, hvad det er, der vejer, så mener jeg, at man stadig må vende tilbage til det synspunkt, at håndskrifterne betyder ganske uhyre meget for det islandske folk kulturelt, historisk og folkeligt, og jeg tror, det ville være en ganske urimelig overdrivelse at hævde, at disse håndskrifter har nogen egentlig folkelig værdi her i landet. Jeg tror såmænd roligt man kan sige, at indtil sagen kom frem, kendte de fleste slet ikke eksistensen af disse håndskrifter.

Ud over det mere folkelige synspunkt er der selvfølgelig det videnskabelige, det forskermæssige synspunkt, og her kan jeg ikke, selv om den højtærede undervisningsminister sidder i en regering, der ikke har vist noget særligt hånddelag for at røgte blomster, tilbageholde en lille blomst, nemlig en anerkendelse af, at den højtærede minister på en så præcis, overbevisende og klar måde har gjort rede for, hvordan forskningsvilkår i denne sammenhæng vil være sikret både i den aktuelle situation og helt langt ud i fremtiden. Jeg synes, det er en meget væsentlig side af sagen, at disse vilkår er blevet klarlagt, som det er sket, så man ikke længere med nogen styrke kan hævde den tankegang, at en udlevering betyder